

Intervju z mag. Marijo Horvat, ravnateljico OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

Suzana Ramšak, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Na vaši šoli že vrsto let uspešno udejanjate načela formativnega spremljanja v pedagoški praksi; v svoji regiji ste orali ledino na tem področju. Kako ste na šoli začeli uvajati drugačno filozofijo poučevanja in kdo vas je pri tem najbolj spodbudil ter vam dajal podporo?

Na OŠ Franceta Prešerna Črenšovci smo se vedno vključevali v projekte in programe, ki so prinašali dodano vrednost na področju učenja v sodelovanju s strokovnimi institucijami, pri čemer smo imeli vedno tudi strokovno podporo. Tako smo uvajali kompleksne bralne učne strategije v pouk ter sodelovali v različnih projektih, na primer pri Bralni pismenosti, formativnem spremljanju kot razvojnem projektu, v projektih Erasmus+ ATS2020 in LINPILCARE ter zdaj tudi v projektu Glas učenca, most do učenja. V samem procesu raziskovanja svojega poučevanja in

učenja smo prišli do spoznanja, da je treba učence s pomočjo dela v šoli pripeljati do samouravnavanja učenja, da učenec sam prevzame odgovornost za svoje napredovanje, učitelj pa mu pri tem le pomaga, ga vodi in usmerja. Učitelji so tako skupaj z učenci razvijali pot spremljanja učenčevega napredka od načrtovanja do vrednotenja, se izobraževali na tem področju in svoja spoznanja preverjali v praksi. Vse to se je izkazalo za zelo uspešno.

Po katerih ključnih elementih formativnega spremljanja poteka pouk na vaši šoli?

Na naši šoli smo z razvojem formativnega spremljanja prišli že do vključevanja vseh elementov formativnega spremljanja, vendar ne pri vseh učiteljih enako. Nekateri so v tem procesu že zelo daleč, saj na ta način delajo že 15 let, nekateri pa vključujejo le posamezne elemente. Vendar je ob tem treba poudariti, da smo filozofijo formativnega spremljanja na ravni šole vertikalno širili in povezovali. Tako lahko danes elemente formativnega spremljanja otrokom primerno uvajamo in udejanjamo že v vrtcu.

Glede na vaše ugotovitve – katera ja bila najpomembnejša sprememba v procesu poučevanja in učenja?

Najpomembnejša sprememba v tem procesu je, da so učenci pri pouku ves čas miselno dejavni, da imajo možnost interakcije med seboj, z učiteljem ali učitelji, kadar pouk poteka medpredmetno, in da dobijo kakovostno povratno informacijo o tem, kaj jim gre dobro in pri čem morajo še delati za dosego svojih ciljev. To jim lahko povedo vrstniki in tudi učitelji ter

Slika 1.

jim tako pomagajo, da znajo učenci sami vrednotiti svoje delo in ga tudi samouravnnavati. Učenci imajo tako vedno možnost izboljšati svoje znanje, delo in dosežke.

Katere so po vašem mnenju največje prednosti pouka z elementi formativnega spremljanja?

Prednosti formativnega spremljanja so vidne in zaznavne na daljši rok. Na začetku, ko uvajamo nekaj novega in neznanega, pogosto pridemo do stopnje regresije, kar pa nas ne sme odvrti od začrtane poti. Tudi formativno spremljanje je »tek na dolge proge«. Na naši šoli prednosti formativnega spremljanja že lahko opazimo v večji samozavesti učencev, pogumem sodelovanju pri pouku in tudi zunaj pouka, pri načrtovanju lastnega dela, pri samovrednotenju svojega dela in kritičnem razmišljanju o svojem delu in delu drugih. Formativno spremljanje je prav gotovo prispevalo tudi k izboljšanju rezultatov nacionalnega preverjanja znanja, ki so bili letos še posebej uspešni za učence devetega razreda.

Kako kot ravnateljica spremljate udejanjanje formativnega spremljanja na šoli? Kakšna je vaša vloga pri tem, da na šoli ta pristop zares živi?

Kot ravnateljica spremljam delo na šoli v smislu, da sodelujem z učitelji in učenci v okviru različnih projektov, s samo organizacijo dela in fleksibilnostjo, zaupanjem ter skupnim načrtovanjem in vrednotenjem dela. Zelo sem vesela in zadovoljna, ko me učitelji ali učenci povabijo v razred, da prisostvujem njihovem delu v razredu. To pomeni tudi, da mi zaupajo, da želijo, da vidim in spremljam njihovo delo, njihov napredek. Tako lahko ob izkazanem znanju začutim tudi klimo v razredu, pri čemer je oboje zelo pomembno za napredovanje.

Učenci opravljajo eksterna preverjanja znanja tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. Ali glede na izkušnje ugotavljate,

da je lahko formativno spremljanje v prid tudi tovrstnim preizkusom – in če da, ali lahko pojasnite, kako?

Prav s formativnim delom smo tudi na naši šoli izboljšali rezultate eksternega preverjanja znanja, čeprav so ti odvisni tudi od številnih drugih dejavnikov. To lahko podkrepim z dejstvom, da lahko učenci s pomočjo dela na formativni način lažje in bolje dosežajo tudi rezultate na višjih taksonomskih ravneh, saj jim takšno delo omogoča raziskovanje, primerjanje, vrednotenje, analiziranje in kritično razmišljanje tudi o lastnem delu.

Kakšno je vaše mnenje o mednarodnih preverjanjih znanja, kot sta PISA in TIMSS?

Mednarodne raziskave podpiram, in vesela sem, da se naši učenci po znanju vedno bolj lahko primerjajo tudi v mednarodnem merilu, kar pomeni, da so naše šole dobre. To ugotavljamo tudi v različnih mednarodnih projektih, pri katerih sodeluje tudi naša šola. Ni pa ravno spodbujajoče, da se naši učenci v šoli ne počutijo ravno najbolje. Sama mislim, da moramo v šoli vsi prispevati k dobremu počutju s tem, da svoje delo maksimalno dobro opravimo, da se znamo veseliti vsakega dosežka, da si zaupamo, si pomagamo in se podpiramo. Seveda imam pri tem v mislih tako učence kot učitelje in tudi starše.

Kaj menijo starši o formativnem spremljanju in preverjanju znanja?

Že večkrat sem bila navzoča na govorilnih urah, ki so jih učitelji opravili skupaj z učencem in starši ob mapi učenja. To je pristen dokaz učenčevega dela, njegovega znanja, vloženega truda in napredka. Ob takšnih dokazih so kakovostno povratno informacijo o učenju svojega otroka dobili tudi starši. Njihov odziv je bil vedno pozitiven. Tudi starši na tak način dobijo informacijo, pri čem in kako je treba njihovega otroka še spodbujati ter pri čem in kako je treba spremljati njegovo delo, da bi bil v šoli čim bolj uspešen, da bi dejansko delal v skladu s svojimi zmožnostmi.

Kaj bi svetovali ravnateljem – kako lahko spodbujajo dobro formativno prakso na šoli?

Formativno spremljanje je proces, ki se ne more od-
viti v enem letu, ampak poteka več let in se iz leta v
leto nadgrajuje. Naj se skupaj z učitelji podajo na to
pot, jih spodbujajo, se skupaj z njimi učijo in si nabi-
rajo izkušnje, ker se splača.

Vaša šola sodeluje tudi v
mednarodnem projektu Erasmus+:
Glas učenca, most do učenja. Kakšen
pomen ima glas učenca na vaši šoli?
Kako so vam dosedanje izkušnje s
formativnim spremljanjem

pri uveljavljanju glasu učenca v
podporo?

Glas učenca na naši šoli je zelo zaželen in spodbujan,
zlasti v smislu dela in sodelovanja ter iskanja novih
možnosti ter poti do učenja in znanja. V tej sme-
ri učence podpiramo in jih spodbujamo že v vrtcu,
še posebej pa v šoli, seveda njihovi razvojni stopnji
primerno. Če imajo učenci svoj glas (svoj predlog,
pobudo ...), ki je tudi upoštevan, svoje delo jemljejo
tudi bolj osebno in zavezujoče. V tej smeri spodbu-
jam učitelje in učence. Učenci so do sedaj to zaupanje
zelo dobro upravičili. Njihov glas tudi nas, strokovne
delavce, spodbuja, da se še bolj pogumno lotevamo
nalog in vedno novih pristopov, pri čemer ne gre
zanemariti, da tudi mi učence dobro poznamo, poz-
namo njihov stil učenja in jim poskušamo čim bolj
približati (individualizirati in personalizirati) pouče-
vanje in učenje ter s tem znanje.

Že 5. ponatis!

Formativno spremljanje v podporo učenju

Priročnik za učitelje in strokovne delavce

2016, ISBN 987-061-03-0347-3, format A4
12,40 €

Ada Holcar Brunauer, Cvetka Bizjak, Marjeta Borstner, Janja Cotič Pajntar, Vineta Eržen, Mihaela Kerin,
Natalija Komljanc, Saša Kregar, Urška Margan, Leonida Novak, Zora Rutar Ilc, Sonja Zajc, Nives Zore

Priročnik obsega 7 zvezkov, zbranih v mapi.

